

Povídka o Nornagestovi

In: Zatočil, Leopold. *Sága o Volsunzích*. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1960, pp. 154-163

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/119085>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

POVÍDKA O NORNAGESTOVI

1. NORNAGEST U KRÁLE OLAF A.

Vypravuje se, že se jednou, když král Olaf dlel v Trondheimu, přihodilo, že se dostavil pozdě navečer nějaký muž, a uctivě ho pozdravil. Král ho vlídně přijal a tázal se ho, kdo je; on prohlásil, že se jmenuje Gest. Král odvětil: „Budeš zde hostem, jakkoli se jmenuješ.“ Gest pravil: „Uvádím ti svoje pravé jméno, pane, a rád bych užil tvého pohostinství, kdyby to bylo možné.“ Král mu řekl, že mu rád poslouží. Ale poněvadž se den chýlil ke konci, nechtěl hovořit s hostem, neboť musel spěchat na nešpory a pak na večeři; potom šel spat a odpočívat. V téže noci se král Olaf probudil na lůžku a četl modlitby, ostatní mužové však spali v téže síni. I zdálo se králi, jako by nějaký skřítek nebo jiná bytost vešla do domu, ačkoliv všechny dveře byly zavřeny. Přistupoval k lůžku každého tam spícího muže, nakonec přistoupil k lůžku muže, které stálo na kraji u vchodu. Skřítek se zastavil a pravil: „Kupodivu, před prázdným domem jest silná uzávěra (tj. kříž) a král není tak moudrý, jak se lidé domnívají, pokládajíce ho za nejmoudřejšího ze všech lidí, když tak tvrdě spí.“ Poté zmizel zavřenými dveřmi. Časně zrána vyslal král svého komorníka, aby vypátral, kdo v oné posteli v noci odpočíval. Vyšlo najevo, že v té posteli ležel host. Král ho dal zavolat k sobě a tázal se, či je synem. Odpověděl: „Můj otec se nazýval Thord a říkali mu Thingbít; byl rodem Dán a bydlel na dvorci Gröning v Dánsku.“ „Jsi statný muž,“ pravil král. Gest byl odvážný v řeči a vyšší než většina ostatních mužů, silný a značně pokročilého věku. Požádal krále, aby mohl zůstat delší dobu v Trondheimu mezi družinou. Král se otázal, zdali je křesťanem. Gest odpověděl, že byl sice označen křížem (tj. byl přijat mezi nastávající křesťany), že však ještě není pokřtěn. Král mu řekl, že mu dovoluje pobýti mezi družinou — „Avšak jen krátkou dobu budeš zde moci býti nepokřtěn.“ Proto mluvil skřítek o uzávěře, neboť se Gest navečer poznamenal křížem jako ostatní mužové, ve skutečnosti však byl pohanem. Král se ho tázal: „Jsi v něčem zvlášť zběhlý?“ Cizinec prohlásil, že hraje na harfu a vypravuje povídky, takže je radost ho poslouchat. Nato pravil král: „Nesprávně jedná král Svein, když dovoluje nepokřtěným mužům opustit říši a cestovat z jedné země do druhé.“ Gest pravil: „Z toho nelze vinit krále Dánů, neboť jsem mnohem dříve odejel z Dánska, než císař Otto dal spálit Danavirki (tj. val Dánů) a donutil krále Haralda, syna Gormova, a Hákona pohana blótjarla, aby přijali křesťanství.“

Král se tázal Gesta na mnohé věci a ten odpovídal dovedným způsobem. Vypravuje se, že Gest přišel ke králi Olafovi ve třetím roce jeho panování.

V téže roce přišli k němu také mužové, kteří se oba nazývali Grim; byli posláni od Gudmunda z Glasisvellir. Přinesli králi dva rohy (na pití), jež jim dal Gudmund, a ty nazývali též Grim. Měli pro krále ještě několik vzkazů, jak se o tom bude později vypravovati. Nyní třeba uvést, že Gest pobýval u krále. Bylo mu vykázáno mezi hosty místo u samého východu. Byl to muž jemných mravů a dobře vychovaný: proto byl od většiny lidí milován a těšil se vážnosti.

2. ULF ČERVENÝ PŘINÁŠÍ KRÁLI PRSTEN HNITUD.

Krátce před vánoce vrátil se domů Ulf Červený a s ním zástup lidí; v létě byl ve službách králových, ale na podzim býval ustanoven k ochraně země ve Víku proti nájezdům Dánů; v zimě však byl zvyklý prodlévat u dvora krále Olafa. Ulf přinesl králi mnoho drahocenných klenotů, jež získal v létě; mimo jiné získal zlatý prsten, zvaný Hnitud, protože byl ukován ze sedmi kusů a každý kousek vynikal vlastní barvou. Byl z mnohem lepšího zlata než jiné prsteny. Tento prsten dal Ulfovi sedlák jménem Lodmund; předtím jej vlastnil král Hálf, podle něhož jsou pojmenováni Hálfovi hrdinové, kteří si vynutili na králi Hálfdanu Ylfingovi vydání peněz. V náhradu za to žádal Lodmund, aby si se svolením krále Olafa mohl ponechat dvorec. Ulf mu to slíbil.

Král slavil vánoce velmi okázale a zdržoval se v Trondheimu. Osmého dne vánočních slavností odevzdal Ulf Červený králi Olafovi prsten Hnitud. Král mu poděkoval za dar a za všechny věrné služby, jež mu vždy prokazoval. Prsten koloval po celém útluku, kde mužové popíjeli, neboť v tehdejší době nebyly v Norsku ještě budovány síně. Jeden ukazoval prsten druhému a mužům se zdálo, že nikdy neviděli tak dobré zlato, z jakého byl prsten zhotoven. Nakonec se dostal k lavici hostů a tím také do rukou cizího hosta. Ten se naň podíval a podal jej zpět přes ruku, kterou předtím držel pohár; nic zvláštního na něm neviděl a nezmínil se vůbec o tom klenotě, nýbrž pokračoval ve veselé zábavě se svými sousedy. Jinoch, který dole u lavice hostů obsluhoval, tázal se: „Líbí se vám tento prsten?“ „Rozhodně,“ odvětili, „nikoli však nově přišlému hostu, nenalézá na něm nic zvláštního; domníváme se, že to nedovede správně posoudit, když si nevšímá takových věcí.“ Obsluhující jinoch vešel dovnitř ke králi a sdělil mu názory hostů a také to, jak nově přišlý host si málo povšiml klenotu, když mu tato drahocenná věc byla ukázána. Král pravil: „Nově přišlý host ví patrně více, než si vy myslíte; nechť se dostaví zítra ke mně a nechť mně vypravuje nějakou povídku.“

Mezitím si dole u lavice hosté vypravovali a tázali se nově přišlého hosta, kde spatřil stejně dobrý nebo dokonce ještě lepší prsten. „Poněvadž se vám zdá divné, že tak málo o tom mluvím (tak vám mohu říci); zajisté spatřil jsem takové zlato,

které v žádném případě není méněcenné, ba naopak zdá se dokonce ještě hodnotnější.“ Tu se dali dvořané do hlučného smíchu a pravili: „Z toho tady kouká pořádná zábava; musíš se s námi vsadit, že jsi viděl stejně dobré zlato jako toto a že to můžeš dokázat. My na to chceme dát čtyři marky oběžného stříbra a ty svůj nůž a pás; král pak rozhodne, kdo z nás je více v právu.“ Gest odpověděl: „Ani jedna ani druhá věc se nestane, abych byl vám totiž terčem posměchu a přitom dokonce nevešel s vámi v sázku, kterou mně navrhuje. Ovšem, vsadím se s vámi a vložím do sázky tolik, kolik jste určili. Necht' však král rozhodne, kdo z nás má pravdu.“

Tím ukončili svůj rozhovor. Gest se chopil harfy a hrál na ni tak dovedně a dlouho po celý večer, že bylo všem rozkoší ho poslouchat. Nejlépe zahrál píseň o Gunnarově hře na harfu, nakonec přednesl starou píseň o Gudrúniných úkladech, kterou mužové nikdy předtím neslyšeli. Nato pak spali mužové po celou noc.

3. SÁZKA.

Král vstal brzy ráno a účastnil se bohoslužeb; když bylo po nich, šel se svou družinou ke stolu. A když si sedl do svého křesla, předstoupil před něho zástup hostí s Gestem a vypravovali mu o své úmluvě a o sázce, jak ji byli uzavřeli. Král na to odpověděl: „Málo se mně líbí vaše sázka, neboť vynakládáte na to zcela zbytečně své peníze. Myslím, že vám nápoj stoupl do hlavy; radím vám, abyste sázku zrušili, zejména, když se to Gestovi bude zdát vhodnější.“ Gest však řekl: „Přeji si, aby všechny naše úmluvy byly dodrženy.“ Král řekl: „Zdá se mně, Geste, že se při této sázce moji mužové dostali do úzkých, a to více než ty; avšak o tom bude brzy rozhodnuto.“

Poté odešli a mužové se posadili k pití. A když byly stoly odneseny, dal král Gesta zavolat a mluvil k němu takto: „Teď nám musíš ukázat zlato, máš-li nějaké, abych mohl pak ve vaší sázce rozhodnout.“ „To budeš určitě chtít, pane,“ pravil Gest. Nato uchopil svůj vak, který měl u sebe, vzal z něho pytlík, otevřel jej a podal z něho něco králi. Ten rozpoznal, že jde o kus sedlové přezky a že je to výborné zlato. Nato rozkázal přinést prsten zvaný Hnitud. To se též stalo. Král porovnával zlato s prstenem a pak řekl: „Zajisté zdá se mně být lepší to zlato, které nám ukázal Gest, a tak se to bude jevit i mnoha mužům, až si je důkladně prohlédnou.“ Mnozí potvrdili tento názor králův. Nato pak král přiřkl Gestovi sázku; ostatní hosté poznali, jak si počínali nemoudře v této záležitosti. Gest pravil: „Jen si ponechte své peníze, nepotřebuji je; avšak nepouštějte se už v sázku s neznámými muži, neboť nevíte, zda nemáte před sebou někoho, kdo za svého života slyšel a viděl více než vy. Vám však, pane, chci poděkovat za vaše rozhodnutí.“ Král pravil: „Přeji si, abys řekl, odkud jsi dostal zlato, jež nosíš s sebou.“ Gest řekl: „Činím tak nerad, poněvadž se bude většinou zdát neuvěřitelné, co o tom budu vyprávět.“ „Přesto však to chceme slyšet,“ řekl král, „a dobře se to hodí, už proto, že jsi mně

slíbil vyprávět povídku.“ Gest odpověděl: „Budu-li vám vyprávět, jak je tomu s mým zlatem, pak soudím, že chcete slyšet ještě i jiné pověsti.“ „Může být,“ pravil král, „že se tak domníváš právem.“

4. NOR NAGEST U SIGURDA VE FRANCKÉ ŘÍŠI.

Chci vyprávět o tom, jak jsem cestoval na jih do francké země; chtěl jsem totiž uspokojit svou zvědavost a poznat mravy na královských dvorech a pak hlavně velikou slávu, jež se šířila o kráse a tělesné síle Sigurda, syna Sigmundova. Nestalo se nic pozoruhodného, než jsem se dostal do francké země ke králi Hjalprekovi. Měl kolem sebe početné dvořanstvo. Byl tam též Sigurd, syn Sigmunda, syna Volsunga, a syn Hjordisy, dcery Eylimiho. Sigmund padl v bitvě proti synům Hundingovým, ale Hjordis se provdala za krále Álfa, syna krále Hjalpreka. Tam vyrůstal Sigurd v době svého dětství a také ostatní synové Sigmundovi. Předčili všechny ostatní muže silou a postavou. Byli to Sinfjotli a Helgi, který zabil krále Hundinga, a proto byl nazván Hundingobijcem; třetí se jmenoval Hámund. Sigurd však byl ze všech bratří nejznamenitější; je známo mezi lidmi, že v době pohanské byl Sigurd ze všech bohatýrských králů nejvznešenější a nejpřednější.

Ke králi Hjalprekovi přišel také Regin, syn Hreidmara. Byl dovednější než kterýkoli jiný muž a svou postavou byl trpaslíkem; byl to člověk chytrý, krutý a vyznal se v kouzlech. Regin naučil Sigurda mnoha věcem a velice jej miloval. Vyprávěl mu o svých předcích a podivných událostech, jež se přihodily. A když jsem tu pobyl nějakou dobu, stal jsem se Sigurdovým sluhou jako mnoho jiných. Všichni ho velice milovali, neboť byl laskavý, blahosklonný a štědrý vůči nám.

5. SIGURD ŮV MEČ GRAM.

Jednoho dne jsme přišli se Sigurdem do Reginova příbytku; Sigurd byl přívětivě přijat; zdržoval se stále u Regina a ten mu vypravoval mnoho o Fáfnovi, který ležel na gnítské pláni v podobě draka, a dodal, že drak je úžasně veliký. Regin ukoval Sigurdovi meč, který se nazýval Gram. Měl tak ostré hrany, že meč, když jím mávl do vody Rýna a pustil po proudu proti němu chomáček vlny, chomáček rozťal stejně jako vodu. Nato pak rozštěpil Sigurd mečem Reginovu kovadlinu. Poté popuzoval Regin Sigurda, aby zabil jeho bratra Fáfna.

Nato se připravoval Sigurd na výpravu a zamýšlel válčit se syny Hundingovými. Král Hjalprek mu dal mnoho mužstva a několik válečných lodí. Této výpravy se účastnili se Sigurdem jeho bratři Hamund a trpaslík Regin. Byl jsem též při tom, nazývali mě Nornagestem. Král Hjalprek se se mnou seznámil, když byl v Dánsku se Sigmundem, synem Volsungovým. Tam měl Sigmund za ženu Borghildu; rozešli

se však, neboť Borghild otráвила Sinfjotliho, syna Sigmundova. Pak se Sigmund oženil na jihu ve francké zemi s Hjordisou, dcerou Eylimiho, jež zabili synové Hundingovi. A tak měl tedy Sigurd úkol pomstít jak svého otce, tak i otce své matky. Helgi, syn Sigmundův, nazvaný Hundingobijcem, byl bratrem Sigurda, který se pak nazýval Fáfnobijcem. Helgi, Sigurdův bratr, zabil krále Hundinga a jeho tři syny: Eyjulfa, Hervarda a Hjorvarda. Lyngvi a jeho dva bratři, Álf a Heming, unikli. Tito byli ti nejslavnější mužové svou obratností, ale Lyngvi ještě předčil tyto bratry. Vyznali se výborně v kouzlech. Podmanili si mnoho králů malých oblastí, zabili mnohé reky, spálili mnohé hrady a dopustili se mnoho nepřátelských činů ve Španělsku a francké zemi. Tehdy ještě nesahala císařská země sem na sever přes Alpy. Synové Hundingovi si porobili říši, kterou měl Sigurd ve francké zemi, a tam měli mnoho poddaných.

6. SIGURDOVA POMSTA.

Nyní jest vypravovati o tom, jak se chystal Sigurd k boji proti synům Hundingovým; měli početné a dobře vyzbrojené vojsko. O vyzbrojení vojsk se staral Regin činem a radou. Zhotovil si meč, který se nazýval Ridill a Sigurd mu nakázal, aby mi jej půjčil. On tak učinil. Já jsem pak tento meč nosil. Regin požádal Sigurda, aby zabil Fáfna, až se vrátí z této válečné výpravy. Sigurd mu to slíbil.

Nato jsme pak pluli podél pobřeží na jih. Tu nás přepadla veliká bouře, způsobená čarodějnictvím; mnozí z toho obviňovali syny Hundingovy. Pak jsme plachtili poněkud blíže při okraji břehu. Tu jsme spatřili jednoho muže na skalním výběžku: přicházel směrem od norských útesů, měl na sobě zelený plášť, modré kalhoty a boty vysoko na nohou vyšněrované a v ruce držel oštěp. Tento muž volal na nás.

I připluli jsme k pobřeží a bouře ihned polevila. Sigurd požádal muže, aby vstoupil na loď. Ten tak učinil a okamžitě bouře přestala a zavlál nejpříznivější vítr. Starý muž si sedl k Sigurdovým nohám a jeho chování bylo velmi příjemné a nenucené. Ptal se, zda by Sigurd nechtěl od něho přijmout nějakou radu. Sigurd přitakal a řekl, že se domnívá, že starý může mít dobré rady, chce-li býti mužům prospěšný.

Poté jsme jeli na lodi jižním směrem k Holštýnsku a východním směrem do Fríska. Synové Hundingovi se brzy dověděli o naší výpravě, shromažďovali lid a brzy měli větší vojsko než my. Když jsme se střetli, nastal krutý boj. Lyngvi byl z bratří nejjudatnější v každém útoku, ačkoli všichni statečně postupovali kupředu. Sigurd zaútočil tak prudce, že všechno před ním prchalo, neboť meč Gram jim způsobil těžké rány a Sigurdovi nebylo možno vytýkati nedostatek odvahy. Když se střetli Sigurd a Lyngvi, vyměnili mnoho úderů a ran a bili se velmi statečně. Pak nastala přestávka v boji, neboť mužové přihlíželi tomuto souboji. To trvalo dlouho, aniž jeden druhému zasadil ránu. Tak byli vycvičeni a obratní v zacházení se zbraněmi. Pak postupovali Lyngviho bratři statečně kupředu a zabili mnohé

muže, někteří však uprchli. Tu se obrátil Hamund, bratr Sigurdův, proti nim a já s ním. Byl tu ještě nějaký odpor. A tak to skončilo se Sigurdem a Lyngvim, že jej Sigurd zajal a dal ho spoutat do želez. Když pak Sigurd přišel nám na pomoc, tu nastal rychle obrat: synové Hundingovi padli a všechen jejich lid, ale tu už se stmívalo. — A když se k ránu rozednívalo, zmizel Hnikar, a později nebyl nikdy spatřen. Lidé se domnívali, že to byl Ódin. — Mluvilo se o tom, jakou smrtí má Lyngvi zemřít. Regin radil, aby mu na zádech vyryli krvavého orla, a to se také stalo. Regin vzal ode mne svůj meč a rozřízl jím záda Lyngviho, a to tak, že mu od páteře odřízl žebra a vytrhl mu plíce. Tak zemřel Lyngvi s velkou statečností.

I byla tu velká kořist. Sigurdovi bojovníci to všechno obdrželi, neboť Sigurd si z toho nechtěl nic ponechat. Bylo to veliké bohatství šatů a zbraní.

Později zabil Sigurd Fáfna a Regina, poněvadž ten ho chtěl podvésti. Sigurd se zmocnil Fáfnova zlata a odjel s ním pryč; od té doby byl nazván Fáfnobijcem. Poté jel na gnítskou pláň a našel tam Brynhildu. Jejich osud se utvářel tak, jak se to vypravuje v pověsti o Sigurdovi.

7. SIGURD A STARKAD.

Poté se Sigurd oženil s Gudrúnou, dcerou Gjúkiho, a pobyl nějakou dobu u svých sešvagřených příbuzných. Zdržoval jsem se brzy u Sigurda, brzy v severním Dánsku. Byl jsem též u něho, když král Sigurd Hring poslal své sešvagřené příbuzné, syny Gandálfovy, ke Gjúkungům, ke Gunnarovi a Hognimu, a žádal, aby mu platili daně anebo aby se připravili na nepřátelské střetnutí. Ale oni chtěli hájit svou zem. Tu označili Gandálfovi synové Gjúkungům na hranici země bojiště lískovými tyčemi a vrátili se pak domů. Gjúkungové požádali Sigurda Fáfnobijce, aby se s nimi účastnil boje. Pluli jsme pak na sever do Holštýnska a přistáli jsme u Járnamody. Nedaleko přístavu byly zastrčeny lískové tyče, kde mělo dojít k boji. Viděli jsme přijíždět od severu mnoho lodí. Veleli jim Gandálfovi synové. Oba vojenské zástupy táhly proti sobě. Sigurd Hring nebyl přítomen, poněvadž musil hájit svou zemi, Švédsko, neboť Kurové a Kvenové tam podnikli vojenskou výpravu. Sigurd už byl tehdy velmi starý.

Tu se střetla obě vojska a nastal ukrutný krvavý boj. Gandálfovi synové postupovali vpřed, neboť byli větší a silnější než ostatní mužové. V jejich vojsku bylo vidět velikého a statného muže: ten pobíjel muže a koně, takže mu nic neodolalo, neboť se rovnal více obru než člověku. Král Gunnar požádal Sigurda, aby napadl toho muže, neboť jinak, jak řekl, to šťastně neskončí. Sigurd vyrazil proti tomuto velikému muži a někteří mužové s ním. Příliš nakloněni však tomu nebyli. Brzy jsme našli tohoto velikého muže, pravil Gest, a Sigurd se ho ptal, na jeho jméno a odkud pochází. Řekl, že se jmenuje Starkad a že je synem Stórverka ze severu, z Fenhringu z Norska. Sigurd řekl, že o něm slyšel, ale nejčastěji špatné věci: u takových mužů

se prý nemá šetřit trestem. Starkad pravil: „Kdo je ten muž, jenž mě velice tupí slovy?“ Sigurd udal svoje jméno. Starkad řekl: „Jsi nazýván Fáfnobjcem?“ „Tak jest,“ řekl Sigurd. Starkad chtěl utéci, avšak Sigurd se hnál za ním, zamával mečem Gramem ve vzduchu a rozbil mu rukojetí čelist, takže z ní vylétly dvě stoličky. Byl to prudký úder. Sigurd vyzval pak netvora, aby se odtud klidil. Starkad se nejrychleji hnál odtud. Vzal jsem si jednu jeho stoličku k sobě; dnes visí na provazu u zvonu v Lundu v Dánsku a váží sedm öre. Kdo je zvědav, může ji tam spatřit. Po útěku Starkadově prchli synové Gandálfovi. Do našich rukou se dostala velká kořist; králové se pak vydali každý do své říše a pobýli tam nějakou dobu v klidu a pokoji.

8. JAK SE DOSTAL GEST K ZLATÉ PŘEZCE.

O něco později jsme slyšeli vypravovat o hanebné vraždě, jíž se dopustil Starkad tím, že zabil krále Aliho v lázni. Jednoho dne se přihodilo, že Sigurd Fáfnobjce jel na jakousi schůzku. Tu se dostal s koněm do močálu a najednou vyskočil kůň Grani tak prudce, že se mu roztrhl na prsou popruh a že přezka spadla na zem. A když jsem ji viděl lesknout se v jílu, zdvihl jsem ji a podal Sigurdovi. Ten mně ji však daroval. Sigurd seskočil a já jsem koně hřebelcoval a očistil jsem ho od bláta. Potom jsem mu vytrhl z ohonu pramen žíní na důkaz jeho délky. Gest ukázal na ten pramen a ten byl sedm loket dlouhý.

Král Olaf pravil: „Je pro nás velkou radostí naslouchat tvému vyprávění.“ Všichni chválili jeho vyprávění a jeho dovednost. Král si přál, aby jim vyprávěl ještě více o svých cestovních příhodách. A tak jim Gest vypravoval mnoho zábavného až do večera. Pak šli mužové spat.

Příštího rána dal král Gesta zavolat a chtěl se s ním ještě dále bavit. Pravil: „Nemám jistoty o tvém stáří; jak je to možné, že jsi tak starý, že jsi byl dokonce svědkem těchto událostí? Vypravuj nám proto ještě jiné povídky, abychom byli ještě lépe zpraveni o těchto událostech.“ Gest odpověděl: „Už předem jsem věděl, že si budete přát slyšet ještě jiné moje zážitky, když jsem vám vyprávěl, jak se měly věci s oním zlatem.“ Král pravil: „Zajisté nám to budeš muset vyprávěti.“

9. GEST VYPRAVUJE O BRYNHILDĚ. JEHO POBYT U SYNŮ LODBRÓKOVÝCH.

„Nyní jest vyprávěti,“ pravil Gest, „jak jsem jel na sever do Dánska a usadil se na svém rodném statku po otci, neboť ten byl záhy zemřel. Brzy nato jsem se dověděl o smrti Sigurdově a Gjúkungů — a to se mně zdálo být závažnou zprávou.“ Král se tázal: „Jakým způsobem zemřel Sigurd?“ Gest odpověděl: „Většina lidí vypravuje, že syn Gjúkiho Guthorm ho probodl mečem, když spal s Gudrínou na

lůžku. Avšak Němci vypravují, že Sigurd byl zavražděn venku v lese. Ale v písni o Gudrúně se praví, že Sigurd a synové Gjúkiho jeli někam na thing a tam že prý ho zabili. Je však obecné mínění, že ho zavraždili vleže a nic netušícího a že ho věrolomně podvedli.“ Jeden z dvořanů se otázal: „Jak se při tom chovala Brynhild?“ Gest odpověděl: „Brynhild dala zabít sedm svých otroků a pět služebných, probodla se mečem a požádala, aby byla s těmito lidmi odvezena na hranici a aby byli všichni spáleni. Tak se také stalo: jedna hranice byla zřízena pro ni, druhá pak pro Sigurda. Sigurd byl spálen dříve než ona. Byla přivezena na voze, který byl pokryt drahocennými látkami a purpurem, vše se třpytilo zlatem — a tak byla spálena.“ Tu se mužové ptali Gesta, zdali řekla Brynhild ve smrti nějaké sloky, když ji vezli na hranici. On přisvědčil, že je to pravda. Žádali ho, aby jim tyto sloky sdělil, jestliže je zná. Tu pravil Gest: „Když byla Brynhild vezena k žehu na cestě do podsvětí, jelo se kolem srázných skal, kde bydlila jedna obryně. Stála venku před vchodem do jeskyně, měla na sobě hrubý kabát z kožíšin a měla černý obličej. Měla v ruce dlouhou sukovici a pravila: „Tímto chci přispěti k tvému zpopelnění! Bylo by lépe, kdybys byla bývala spálena za živa za ty své zločiny, žes dala zavraždit Sigurda Fáfnobijce, takového výborného reka! Často jsem mu byla nablízku a proto chci mluvit proti tobě ve slokách taková slova, abys byla všem, kteří o tobě slyší něco takového, protivnější.“ Poté mluvily k sobě navzájem Brynhild a obryně ve verších. Pak vyrazila ze sebe obryně hrozný křik a běžela do hory.

I pravili dvořané krále: „Je radost něco takového poslouchat. Vypravuj nám ještě více.“ Král však pravil: „Není třeba dále vypravovat o takových věcech.“ — Pak se král otázal: „Byl jsi snad také u synů Lodbrókových?“ Gest odpověděl: „Pobyl jsem u nich jen krátkou dobu; přišel jsem k nim, když bojovali a plenili zemi jižně od Alp a zničili město Vífilsborg. Všechno před nimi trnulo hrůzou, poněvadž všude, kam přišli, zvítězili. Měli tehdy úmysl táhnout proti Římu. Jednoho dne předstoupil před krále Bjorna Járnsídu nějaký muž a pozdravil ho. Král ho vlídně přijal a ptal se, odkud je a jak se jmenuje. Řekl, že se jmenuje Sónes a že přichází od jihu z Říma. Král se tázal: „Jak je tam daleko?“ Sónes odpověděl: „Můžeš to, králi, poznat na botách, které mám na nohou.“ A sňal s nohou železné boty; byly nahoře velmi silné, dole však velice odřené. — „Tak je odtud daleko do Říma, jak můžeš nyní vidět na mých botách, se kterými to špatně dopadlo.“ Král pravil: „Je to kupodivu daleká cesta až tam, a proto se obrátíme a nebudeme útočit na Řím.“ To také bratři učinili a nepokračovali v cestě. Každému se zdálo podivné, že tak rychle změnili svůj záměr na podkladě slova jednoho muže, když přece předtím byli pojali v té věci pevný úmysl. Poté se vrátili synové Lodbrókoví zpět a pak domů na sever a nevedli již válku na jihu.“ Král pravil: „Bylo zřejmé, že svatí mužové v Římě si nepřáli jejich násilný pochod; onen duch byl patrně poslán od Boha, že tak rychle změnili své předsevzetí, aby nezpůsobili škodu v Římě, v tom svatém městě Ježíše Krista.“

Dále se tázal král Gesta: „U kterého krále, k němuž jsi zavítal, se ti líbilo nejvíce?“ Gest odpověděl: „Největší radost jsem našel u Sigurda a u Gjúkungů; ale synové Lodbrókovi znali nenucený způsob života: každý tam mohl žít, jak se mu zachtělo. Avšak u Eireka v Uppsale panoval největší blahobyť. Zato král Hárald Krásnovlasý byl nejpřísnější ze všech uvedených králů v zachování dvorských mravů. Pobyl jsem také u krále Ludvíka v Sasku a tam jsem byl poznamenán znamením kříže. Jinak mně nebylo možno se tam zdržovat, poněvadž si tam lidé potrpěli na křesťanství, a tam se mně líbilo nejvíce.“ Král pravil: „Mnohé zprávy budeš moci sdělit, budeme-li se chtít tázat.“ Pak se ptal král Gesta na mnohé události. Gest však udával přesné odpovědi a nakonec pravil taktó: „Nyní bych ti chtěl vyprávět, proč jsem nazýván Nornagestem.“ Král řekl, že to chce slyšeti.

11. GESTŮV VÝKLAD JMÉNA NORNA-GEST.

Gest vyprávěl: „To se stalo tehdy, když jsem byl vychován u svého otce, na místě zvaném Gröning. Můj otec byl bohatý penězi a vydržoval si nádherným způsobem svůj domov. Tehdy putovaly krajem volvy, které byly nazvány věštkyňami, a věštily lidem stáří; proto je mnozí mužové zvali k sobě domů, strojili jim hostiny a při rozloučení jim dávali dary. Tak také učinil můj otec. Přišly k němu v doprovodu mužů a měly mně věstit můj osud; ležel jsem tehdy v kolébce, když měly pronést svůj výrok o mém osudu. Dvě svíce hořely nade mnou. Věštkyně mluvily pěkně ke mně a řekly, že budu dítětem štěstěny, a to ve větší míře než ostatní moji předkové nebo synové náčelníků v zemi; ujišťovaly též, že se mně, pokud jde o mou osobu, bude dařit v každém ohledu dobře. Nejmladší norna se cítila odstrčena od těchto dvou, poněvadž se jí neptaly při takové věštbě, která byla přece tak důležitá, po jejím mínění. A nadto skupina rváčů ji svrhla s lavice, takže padla na zem. Proto se velice rozzlobila. Křičela hlasitě a vztekla na norny a přikázala jim, aby přestaly s příznivými pro mne věštbami: „Neboť já mu určím, že nebude žít déle než dohoří ta svíce, která zde u hochy je rozžata.“ Nato popadla volva svíčku, zhasla ji a nakázala mé matce, aby ji schovala a nerozsvítila dříve než v poslední den mého života. Poté věštkyně odešly, svázaly mladou nornu a odvedly ji pryč. Můj otec jim dal při rozloučení pěkné dary. Když jsem byl dospělým, dala mně matka tuto svíci do úschovy, mám ji zde u sebe.“ —

Král pravil: „Proč jsi přišel sem k nám?“ Gest odpověděl: „Ale tak mne to napadlo. Domníval jsem se, že se mi od vás dostane štěstí, neboť vás dobří a moudří mužové velice chválili.“ Král pravil: „Chceš přijmout svatý křest?“ Gest odvětil: „Chci tak učiniti podle vaší rady.“ Tak se také stalo, král jej přijal do své přízně a učinil jej příslušníkem své družiny. Gest byl dobrým křesťanem a řídil se podle mravů platných u královského dvora. Měl mezi lidmi velmi mnoho přátel.

Stalo se jednoho dne, že se král otázel Gesta: „Jak dlouho bys chtěl ještě žít, kdybys měl o tom rozhodovat?“ Gest odpověděl: „Ještě krátkou dobu od tohoto okamžiku, chce-li tak Bůh.“ Král pravil: „Co se stane, když vytáhneš svíčku, o které jsi vyprávěl?“ Gest vyňal svíci z dřevěného podstavce na harfu. Král ji rozkázal rozžehnout a tak bylo vykonáno. A když byla svíce rozžata, rychle hořela. Král se tázal Gesta: „Jak jsi nyní starý?“ Gest odpověděl: „Nyní jsem stár tři sta zim.“ „Jsi opravdu prastarý,“ pravil král. Gest ulehl a prosil, aby se mu dostalo posledního pomazání. Král to dal ihned zařídit, a když se tak stalo, zbýval jen malý, nedohořelý kousek svíčky. Tu zpozorovali mužové, že se blíží Gestův konec. Jakmile shořela svíce, zemřel také Gest. A jeho smrt se zdála všem zvláštní. Král kladl veliký důraz na jeho povídky a pokládal za pravdivé, co Gest vyprávěl o svém stáří.